

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

**UDMØNTNINGSNOTE FOR “FÆLLES OM VERDEN”
ENERGIOMSTILLING OG EMISSIONS-
REDUKTIONER I UDVIKLINGSLANDENE**

Udenrigsministeriet

August 2022

Denne note er én af 12 noter udarbejdet af Udenrigsministeriet for at sikre udmøntningen af udviklingsstrategien “Fælles om Verden”:

1. Bekæmpelse af fattigdom og ulighed
2. **Energiomstilling og emissionsreduktioner i udviklingslandene**
3. Klimatilpasning, natur og miljø
4. Migration og retfærdigt og humant asylsystem (ROHA)
5. Fredsopbygning og stabilisering
6. Jobskabelse og bæredygtig vækst
7. Menneskerettigheder og demokrati
8. Dansk støtte til civilsamfundet
9. Danmark som humanitær aktør
10. Sociale sektorer og sociale sikkerhedsnet
11. Humanitarian, Development, Peace nexus (HDP)
12. Landbrug og fødevarer systemer – den grønne omstilling og fødevarerforsyningsikkerhed

Udmøntningsnote for “Fælles om Verden”

Energiomstilling og emissionsreduktioner i udviklingslandene

1. Formål med noten

Dansk udviklingsbistand guides på energi- og reduktionsområdet af den **udviklingspolitiske strategi “Fælles om Verden”, regeringens udviklingspolitiske prioriteter 2021-2025 samt fireårsplanerne og regeringens langsigtede strategi for global klimainsats “En Grøn og Bæredygtig Verden”**. Sidstnævnte omfatter den samlede danske klimainsats inden for udenrigspolitik, udviklingspolitik samt handel, eksport og investeringsfremme. Denne note fokuserer på at udmønte udviklingspolitikken, men vil tænke de andre ovennævnte områder ind. Den bygger desuden på evalueringen af dansk støtte til at forebygge klimaforandringer fra juni 2021 og på OECD-DAC’s peer review. Det samlede danske strategiske rammeverk er overordnet baseret på FN’s Verdensmål og Parisaftalen. Danske indsatser vil løbende blive justeret. Senest har **COP26 sat nye rammer for energi og reduktionsindsatsen**, som Danmark også vil tage højde for.

De to overordnede formål med noten er:

- At skabe sammenhæng mellem strategi, plan og budget som fælles referenceramme for udmøntningen af “Fælles om Verden” og dens målsætninger
- At sætte rammerne for prioritering, tilvalg og fravalg i henhold til *Doing Development Differently*-principperne om en holistisk og adaptiv tilgang.

Målgruppen er primært ansatte i Udenrigsministeriet med ansvar for udmøntning og sekundært eksterne samarbejdspartnere. Notens opridsede målsætninger og samarbejdspartnere, afgrænser de dansk-støttede indsatser tematisk og geografisk, og beskriver den danske tilgang. Der lægges vægt på opfyldelse af de vedtagne målsætninger, men også på læring og tilpasning undervejs. Notens indikerer en overordnet retning, som forhåbentlig skaber billeder af muligheder på ambassader og kontorer med henblik på en kontekstspecifik udmøntning gennem partnerskaber i internationale politiske processer, herunder med multilaterale organisationer samt samarbejde på landeniveau. Den præcise retning er yderligere konkretiseret i andre værktøjer såsom f.eks. kontekstanalyser og guidance noter. Helt konkret skal noten bruges som referencedokument i programmeringsarbejdet (herunder i programkomitémøder og Udviklingspolitisk Råd) og i monitoreringen (fx *appraisals* og *reviews*), i dialogen med partnere og i det normative arbejde. Notens vil som udgangspunkt være gældende lige så længe som “Fælles om Verden”, men vil blive opdateret efter behov, efterhånden som ny viden og nye prioriteter opstår. De politiske prioriteter i finansloven vil til enhver tid stå over denne note. Udmøntningsnoterne for hvert tema står ikke alene, men bør læses i sammenhæng med hinanden.

2. Definitioner og målsætninger

Kontekst

Energi står for ca. 70 procent af verdens drivhusgasudledninger. Vedvarende energi, energieffektivitet og elektrificering kan tilsammen levere ca. 90 procent af de nødvendige drivhusgasreduktioner inden for energisektoren frem mod 2050. En omstilling fra sort til grøn energi og en systematisk forfølgelse af energieffektivitet (som vil mindske energibehovet) er derfor centralt for at nå Parisaftalens 1,5 graders målsætning og er kernen i SDG7. Arbejdet med store vækstøkonomier er centralt, da 30 procent af stigningen i efterspørgsel på energi netop vil komme fra disse lande. Omvendt har over halvdelen af befolkningen i Afrika syd for Sahara ingen adgang til elektricitet eller til ren energi til madlavning. De samme lande modtager kun 4 procent af verdens samlede energiinvesteringer i dag. Universel adgang til energi, inklusive "clean cooking", er en hjørnesten i en retfærdig grøn energiomstilling i de lande. Det vil samtidig styrke modstandsdygtigheden over for klimaforandringerne. En dekarbonisering på tværs af alle sektorer, men især industri, tung transport og byggeri er nødvendig. Endelig er det afgørende at stoppe afskovning, som mindsker karbonoptaget og har mange andre negative konsekvenser.

Dette er ikke uden udfordringer og dilemmaer: Alle udviklingslande står over for vigtige og svære valg i fremme af deres vækst og udvikling. Det gælder ikke blot, hvad angår udformning og udbredelse af energiformer, men også naturressourceforvaltning og specifikt binding og optag af CO₂ fx i skovområder. For lande med egne fossile energiressourcer er der specielle udfordringer i en grøn omstilling, hvor der er behov for at skabe nye jobs og muligheder, når den fossile industri fases ud. Derimod kan der i princippet være mange gevinster for lande, der er afhængige af import af energi, hvor brug af egne vedvarende energiressourcer vil styrke landene økonomisk og geopolitisk. I transitionen kan lande fristes til at bruge overgangsteknologier såsom gas, som Danmark er forpligtet til ikke at støtte. I de fattige udviklingslande er det ikke energisektoren, der er den største udleder (og behovet for tilpasning fylder mere). Her er afskovning og omlægning til landbrug den største udfordring. Dog er det stadig vigtigt at omstille til vedvarende energi for at undgå, at man låser sig fast på fossile energikilder. I mange lande har energisektorens specifikke rolle i den politisk-økonomiske udvikling skabt magtfulde institutioner, der har en interesse i status quo, fx med basis i fossile energikilder, hvilket skaber modstand mod en grøn omstilling. Udfordringerne kan også komme til udtryk i manglende politisk kohærens og klima-energi-naturressource-integration på tværs af sektorer, politikker og lovgivning. Ofte er potentialet i energieffektivisering undervurderet og tænkes ikke systemisk ind i udformning af byer, byggeri, industri etc. For at nå en hurtig og effektiv grøn energi transition er det nødvendigt at arbejde med alle aktører for at finde løsninger, hvor ingen lades i stikken, og som kommer de fattige til gavn.

Derfor har den udviklingspolitiske strategi en klar målsætning om at fortsætte Danmarks globale SDG7 lederskab med indsats for retfærdig grøn energiomstilling, inklusive adgang til ren energi, energieffektivitet, og dekarbonisering på tværs af sektorer. Selvom allianceopbygning er nøglen og

topmøderne derfor er vigtige milepæle, er det imellem forhandlingerne, at målsætningerne skal omsættes til handling. Her er dansk udviklingsbistand en drivkraft og katalysator til at vise vejen, accelerere den grønne omstilling og øge ambitionerne i de nationale klimabidrag (NDC'erne).

Bilag 1 beskriver den overordnede ramme for udmøntningsnoten – i form af FN's Klimakonvention, Parisaftalen og SDG7, og angiver definitioner på væsentlige begreber. Tabellen i **Bilag 2** opridser de præcise målsætninger i strategirammeværket. Den giver desuden et overblik over sammenfaldende temaer i Danmarks to nøglestrategier på klimaområdet.

Opsummeret er målsætningerne: Grøn inklusiv energiomstilling, herunder udfasning af kul og andre fossile brændstoffer; fremme af vedvarende energi, energieffektivitet og elektrificering; adgang til ren og bæredygtig energi på nationalt og husstands niveau (inkl. *clean cooking*), som bidrager til økonomisk og social udvikling, herunder jobskabelse; høje nationale klimaambitioner og handlingsplaner samt gunstige rammebetingelser; dekarbonisering på tværs af sektorer; integration og samtænkning af klimatilpasning og emissionsreduktion; mobilisering af klimafinansiering og omstilling af de globale og nationale finansieringsstrømme.

Målsætninger fra reformen af udviklingsbistanden og fireårsplanen (som denne note tager højde for)

Mindst 30 procent af bistanden til udviklingslandene skal i 2023 være grøn, herunder:

- Mindst 25 procent skal gå til klimaindsatser.
- Mindst 5 procent skal gå til miljø og biodiversitet.

Max 40 procent af de 25 procent til klimaindsatser skal gå til emissionsreduktioner (det kommer sig af, at mindst 60 procent skal gå til tilpasning). Den konkrete udmøntning af dette sker årligt og løbende.

Mindst 80 procent af privatsektor- og erhvervsinstrumenterne skal være grønne.

I ministerens fireårsplan fremgår også andre grønne målsætninger, herunder at 5,8 mio. flere afrikanere har fået adgang til ren energi med dansk lederskab og innovativ finansiering.

3. Afgrænsning

Baseret på ovenstående kontekst, rammesætning i Bilag 1 og oversigt over målsætninger i Bilag 2 arbejdes der med fem nedenstående temaer. Deres geografiske fokus er markeret i **fed** skrift.

Tema 1: National kapacitetsopbygning, NDC'er, energiplanlægning og inklusiv grøn transition

NDC'erne er omdrejningspunktet for ambitioner på reduktionsområdet. De angiver specifikke nationale reduktionsmål i absolutte og relative termer og ofte også på tværs-af-økonomien mål og *co-benefits* ved reduktioner. NDC'erne har dog ofte begrænset kvalitet og ambitionsniveau, hvilket giver plads til forbedring. I **lande med udvidede partnerskaber** med Danmark udtrykkes behov for et klassisk kapacitetsopbygningsarbejde, som baserer sig på en solid analyse af den politiske økonomi. Det omfatter opbygning af institutioner, udformning af rammeværk og kompetencer til at tackle klimaudfordringen samt integration af klimaemnet på tværs af regeringsinstitutioner og på sub-nationalt niveau, inklusive byer, provinser og landdistrikter. Der vil blive lagt vægt på at benytte sig af økonomiske instrumenter med incitament, som ændrer adfærdsmønstre. Det kan fx være klimaskatter og afgifter eller subsidierede energi-*audits*, som fremmer energieffektivitet. De **store vækstøkonomier og flere lande med målrettede partnerskaber** med Danmark er allerede blandt de største globale udledere, og energisektoren er den væsentligste kilde. Her er fokus derfor mere direkte på energisektoren og på den langsigtede energiplanlægning både nationalt og subnationalt, inklusive byer. Målet er at øge andelen af vedvarende energi og hæve energieffektiviteten. Det kan fx foregå via konkurrenceudsatte auktioner for vedvarende energi og introduktion af fjernvarme i udformningen af storbyer for at mindske energibehov samt udfase fossile brændsler, især kul. I vækstøkonomierne findes der stadig energifattigdomslokker, og de sociale og økonomiske aspekter af energitiltag vil i stigende grad blive analyseret. Her kan civilsamfundet hjælpe, også på landeniveau. Målsætningen er en socialt inklusiv grøn transition, herunder jobskabelse, fx som afbødning af negative konsekvenser af kuludfasning. Målet er også en god regeringsførelse igennem klima- og energipolitikken.

Tema 2: Adgang til ren energi på nationalt og husstands niveau

I **Afrika syd for Sahara, inklusive i skrøbelige lande**, betyder faldende priser på vedvarende energi, teknologiske landvindinger og nye forretningsmodeller, at man kan nå verdens fattige langt hurtigere og billigere. Det vil kræve nationale storskala-investeringer, mens Danmark især vil koncentrere sig om at udbrede adgang til decentral energi til private husstande, offentlige institutioner såsom skoler og sundhedsklinikker og den produktive sektor i områder, der er uden for elnettet i dag. Mini-elnet og individuelle solenergisystemer vil her være relevante. Det vil også være en prioritet at øge udbredelsen af renere teknologier og brændsler til madlavning, herunder i skrøbelige lande og i flygtningelejre. Udviklingsbistanden vil så vidt muligt blive brugt katalytisk til at tiltrække privatfinansiering på dette område. Ambitionen (boks 1) om at give 5,8 mio. flere afrikanere adgang til ren energi skal realiseres via målrettede multilaterale fonde, men også gennem kernebidrag til fx Verdensbanken og den Afrikanske Udviklingsbank. IFU leverer desuden bidrag i form af konkrete investeringer. Arbejdet med at sikre alle adgang til ren energi i Afrika kan styrkes yderligere gennem tættere samarbejde med civilsamfundet samt flere bilaterale engagementer, fx som en del af programmer for grøn vækst.

Ren energi i flygtningelejre

I Uganda har Caritas og CARE samarbejdet med den danske opstartsvirksomhed Pesitho om at udvikle et elektrisk komfur, som drives af et solpanel, og som samtidig kan give elektricitet til et par lyspærer og et stik. Komfuret produceres nær en flygtningelejr i Uganda, og er tilpasset de lokale behov for madlavning. Samtidig støtter Danmark også nye multilaterale fonde, såsom Clean Cooking Fund og SPARK+ Africa Fund, som bidrager til at etablere større nationale indsatser og rejse kapital til at udbrede nye og fattigdomsorienterede teknologiske løsninger.

Tema 3: Sammenkædning af reduktioner og tilpasning

2021-evalueringen af Danidas reduktionsindsatser pegede på behovet for at udforske løsninger, som kæder tilpasning og reduktioner sammen. Adgang til ren energi i **alle udviklingslande** kan medvirke til at skabe modstandsdygtighed over for klimaforandringer. Overordnet set forbedrer energiadgang sociale og økonomiske levevilkår, hvilket kan øge modstandsdygtigheden. Mere specifikt er generering af klimadata og digital vejrinformation, vandingssystemer og køling af høstede afgrøder og forarbejdede produkter eksempler på klimatilpasningstiltag, som kræver energi. Energieffektivisering – i særdeleshed i vandforsyningen – bidrager også til klimatilpasning. Pilotprojekter inden for fx decentral solenergi – med udgangspunkt i de førnævnte innovative forretningsmodeller – vil blive opskaleret og samtænkt med tilpasning. Omvendt vil naturbaserede tilpasningstiltag, som stopper afskovning, have positiv indvirkning på klimaforandringerne i form af optag af karbon. Inden for dette tema vil der blive igangsat tiltag i samarbejde med ambassader, multilaterale partnere og civilsamfund. Det kan også være i samarbejde med den private sektor og med indsatser, der specifikt søger at mobilisere finansiering. Der er allerede årtiers erfaring om hvad der virker og ikke virker.

Tema 4: Dekarbonisering og reduktioner på tværs af sektorer

Landbrug, byggeri, transport, industri samt minedrift står for en stor del af de globale udledninger i **alle lande**. Som nævnt er energisektoren ikke den største udleder i de fattige lande. Det er afskovning og omlægning til landbrug. Mange landes NDC'er udtrykker ambitioner om at reducere emissioner i ikke-energi-sektorer, såsom at stoppe afskovning og fremme tiltag, der binder karbon. NDC'erne udtrykker også ønsker om at deltage i et karbonmarked. Det kan ske via frivillige aftaler, i henhold til den nyligt færdiggjorte "[Paris rulebook](#)" samt henvisningen til Parisaftalens Artikel 6 i aftaleteksten [Glasgow Climate Pact](#) fra COP26. Danmark vil undersøge, overveje og realisere muligheder for at reducere emissioner, dekarbonisere ikke-energiesektorer samt øge binding af karbon. Karbonmarkeder kan være en indkomstmulighed og kan levere *co-benefits*, så der skabes jobs og bindes karbon samtidig. De konkrete muligheder på dette tema er bl.a. bevaring og genopretning af natur og skov; klima-smart landbrug (agro-økologi og agro-skovbrug); cirkulær økonomi og affaldshåndtering; elektrisk mobilitet/transport; dekarbonisering af cement, shipping/søfart, kunstgødning (danske styrkepositioner) og generelt fremme af grønne værdikæder. Der kan også fokuseres på at opbygge rammeværk og kapacitet

i fattige lande til at indgå i karbonmarkedet på egne præmisser og identificere stærke projekter, der leverer troværdige kreditter til gavn for lokalbefolkninger, landene og det globale temperaturmål. Også på dette område er der erfaringer at bygge på.

Tema 5: Mobilisering af finansiering til grøn energi

Dansk udviklingsbistand skal fortsat være katalytisk og mobilisere finansiering til vedvarende energi, dekarbonisering, udfasning af fossile brændsler, energieffektivitet og endelig for så vidt muligt naturbaserede løsninger, der optager karbon. Finansiering (garantier, risikovillig kapital og lån) vil være afgørende for, at forbedrede NDC'er og rammeværk kan omsættes til emissionsreduktioner. Gavebistand kan bruges til at finansiere fx projektforbereelse, befordrende rammebetingelser (fx udligne favoriseringen af fossile brændsler, udfase subsidier og indfase incitamenter for vedvarende energi), samt teknisk assistance i implementeringen af investeringer etc. Gavebistand kan også bruges til at mindske risici, fx ved at acceptere det første tab, og ved at garantere investeringen. Behovet for koncessionel finansiering afhænger af konteksten. I **fattige udviklingslande og skrøbelige stater** er behovet enormt, men det kan være udfordrende at udforme investeringer, der lykkes med mobilisering af privat finansiering. I **vækstøkonomierne og i flere målrettede partnerskabslande** flytter behovene sig gradvist, idet nogle vedvarende energiinvesteringer ikke længere kræver koncessionalitet. Derfor fokuseres der i stedet på områder, der endnu ikke opfattes som tilstrækkeligt rentable private investeringsobjekter, såsom energieffektivitet. Udviklingsbistanden aktiveres således udelukkende der, hvor det er nødvendigt at træde til. Den skal målrettes de svære markeder og investeringer, hvor risici stadig holder den private sektor tilbage. Gennem IFU inkl. DSIF og det nyetablerede garantiinstrument, EKF, institutionelle investorer og lokale virksomheder og banker vil det være muligt at skaffe finansiering til vedvarende energi, energieffektivisering og dekarbonisering. Kommercielle investeringer kan komplementere det danske myndighedssamarbejde og multilaterale partners arbejder med at forbedre nationale rammer og gennemsigtighed og evt. også kobles til finansiering fra multilaterale banker og klimafonde.

IFU's klimafond

I 2012 oprettede IFU i samarbejde med en række danske pensionskasser en klimafond. Fondens midler er i dag investeret i vedvarende energiprojekter. Det kommercielle potentiale er i dag langt større end i 2012. Mange lande har imidlertid stadig svært ved at tiltrække finansiering, og investeringsbehovet er stort. Et nyt og stærkere samarbejde med danske pensionskasser er derfor forsat relevant. Det kan kobles til det danske initiativ Climate Investment Coalition og relevante danske repræsentationer.

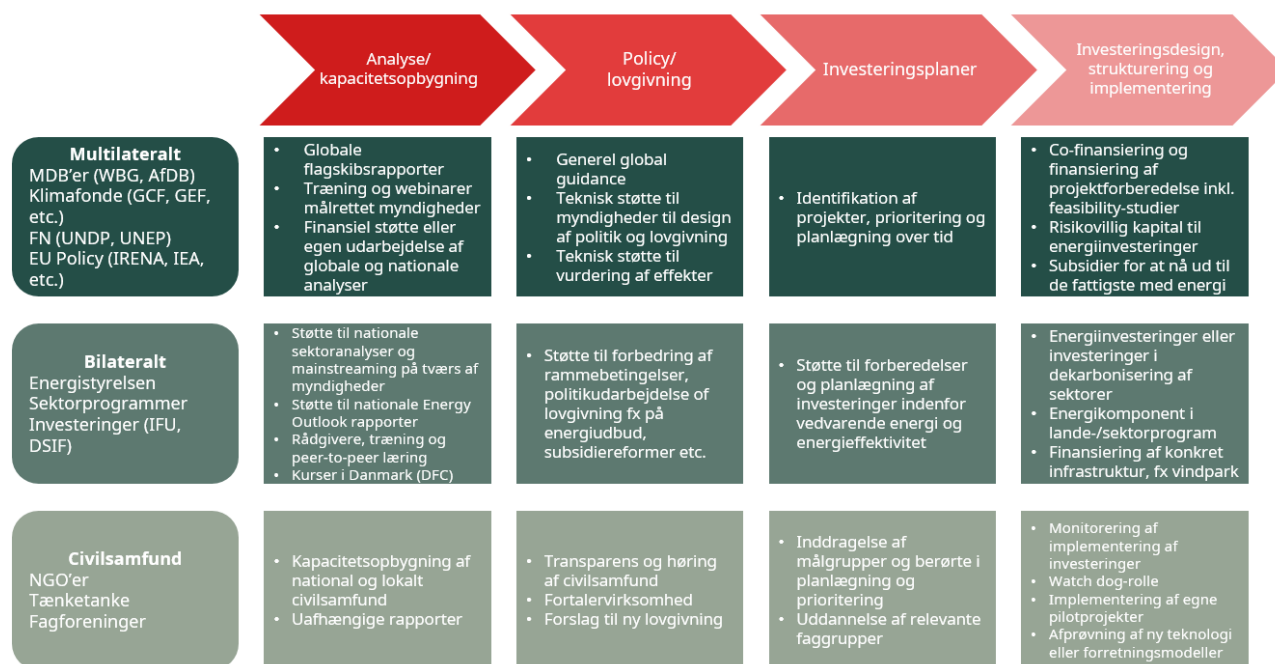
4. Tilgang

De beskrevne målsætninger kan fremmes med en kombination af Danmarks klimadiplomati i internationale processer, såsom FN-topmøder, COP'er, og EU-samarbejdet; etablering af og engagement

i internationale alliancer og koalitioner med relevante aktører om specifikke temaer; et stærkt engagement i bestyrelser i internationale organisationer og multilaterale udviklingsbanker; en klimadiplomatisk dialog på landeniveau; indsatser i de enkelte lande samt partnerskaber med den private sektor. Strategiske partnerskaber på alle niveauer er afgørende for at sikre resultater af danske indsatser. Udenrigsministeriet arbejder tæt sammen med Klima-, Energy- og Forsyningsministeriet (KEFM) og Energistyrelsen på dette område. Det sker i en arbejdsdeling; eksempelvis er Energistyrelsen er dybt engageret i det tekniske myndighedssamarbejde på landeniveau i vækstøkonomier, mens indsatser for at udbrede adgang til energi primært er Udenrigsministeriets ansvar. Den faglige og strategiske dialog er løbende og tæt. Arbejdsdelingen vil blive yderligere præciseret i de kommende år fx i forbindelse med partneroverblikket og -analysen nævnt nedenfor.

Indsatser kan udmøntes i en form for reversibel og fleksibel værdikæde (se figur nedenfor). Konkret implementering af investeringer (til højre – *downstream*) forberedes gennem en række tiltag (til venstre – *upstream*) fx analyser, der undersøger og anbefaler, hvordan investeringsbarrierer adresseres; politik og lovgivning, der tilvejebringer bedre rammebetingelser for omstillingen og fastlægger strategier; investeringsplaner med identifikation af en bred vifte af tiltag med mellemlange og lange tidshorisonter; og konkrete enkeltinvesteringer, der forberedes og struktureres. Forskellige aktører spiller forskellige roller. Således er de multilaterale banker og store fonde aktive i alle led, men særligt stærke på investeringssiden, mens tænketanke, internationale organisationer etc. er mere aktive på den analytiske, politiske og planlægningsmæssige side. Den bilaterale indsats er også stærk på *upstream* indsatser, mens IFU, EKF etc. spiller en aktiv rolle *downstream* på investeringssiden.

Figur 1

Bilateralt engagement

Fattige udviklingslande med udvidede partnerskaber. I en årrække har der været et noget begrænset fokus på energisektor og emissionsreduktion i landeprogrammerne, bl.a. fordi disse landes energisektorer typisk har lave udledninger. Der er imidlertid en række uudnyttede muligheder for at fokusere på grøn energi og karbonbinding og samtidig forfølge udviklingsmål såsom fattigdomsreduktion. Det gælder fx de forømtalte muligheder under Tema 2 for decentral energi til små-produktion i landområder. Desuden er det vigtigt at sikre, at de fattige lande hjælpes ind på et udviklingsspor med minimal CO₂-udledning, og undgår at blive fastlåst i et fatalt energivalg. Som beskrevet ovenfor under Tema 2 er vedvarende energi blevet kommercielt konkurrencedygtigt, og decentral solenergi byder på nye muligheder. Det vil være oplagt, at de fremtidige bilaterale indsatser fx i grøn vækstprogrammerne i højere grad griber mulighederne for den grønne omstilling i energisektoren. Reduktioner og CO₂-binding vil i mange tilfælde også kunne integreres i landbrugsindsatser, fx ved at fremme træplantning, modarbejde afskovning, sikre CO₂-binding i græsningsarealer etc. Arbejde med solide karbon-kreditter er et andet område, der har potentiale for positive *co-benefits* i form af jobskabelse. Lande med udvidede partnerskaber skal derudover indtænke grøn energi og karbonoptag på tværs af programmer og indsatsområder, fx også i humanitære indsatser, og inden for god regeringsførelse etc.

Andre lande, herunder lande med myndighedssamarbejde, og målrettede partnerskabslande.

Som nævnt under Tema 1 ovenfor er energi en oplagt sektor at støtte gennem myndighedssamarbejde. Ikke-energi-orienteret myndighedssamarbejde kan i øvrigt også arbejde målrettet med reduktion af emissioner, fx samarbejde inden for byplanlægning, vand og miljø. Myndighedssamarbejdet kan desuden være med til at fremme eksport af danske løsninger inden for vedvarende energi og energieffektivitet etc. og følges op med dansk finansiering fra bl.a. IFU og EKF. Samtidig løftes det tekniske myndighedssamarbejde ind i den politiske dialog om klimaambitioner, hvorved det bidrager til det danske SDG7- og klimalederskab.

Multilateral støtte og partnerskaber

Som nævnt i opfølgningen på den netop afsluttede evaluering af den danske reduktionsindsats vil en oversigt og analyse af partnerskaber blive udarbejdet i 2022. Dette kan også omfatte *samarbejde med internationale koalitioner*, som ikke vil blive udfoldet her. Nedenfor er nogle foreløbige retningslinjer.

Globale klima- og miljøfonde. Danmark har opnået en stærk position blandt de mest relevante internationale organisationer inden for energitransition og reduktioner såvel som i klima- og miljøfonde. Evalueringen fremhævede, at Danmark kan udnytte denne position mere strategisk. Fondene iværksætter både kapacitetsopbygning og udvikling af rammeværk. Dermed tilskynder fondene andre til investeringer, men de er også selv investorer. Danmark vil arbejde for øget samarbejde mellem de multilaterale organisationer og fonde samt for sammenkædning med det bilaterale arbejde, finansiering gennem IFU mm. Derudover vil der blive lagt vægt på, at disse fonde har katalytisk effekt for at mobilisere privat finansiering for grøn omstilling og udfasning af kul, for at udbrede nye vedvarende

energiløsninger og energieffektivitet, samt bidrage til at nå energiadgangsmålsætningen for Tema 2 og forfølge koblingen mellem reduktioner og tilpasning og de naturbaserede løsninger under Tema 3.

De multilaterale udviklingsbanker. Udviklingsbankerne spiller en vigtig rolle i at fremme en energitransition i udviklingslandene. Danmark bidrager væsentligt hertil via solide kernebidrag, aktivt bestyrelsesarbejde og støtte til tematiske trustfonde (fx ESMAP, SEFA og CIF). Danmark har en stærk position ift. energiinvesteringer i både Verdensbanken og den Afrikanske Udviklingsbank og et ønske om, at bankerne spiller en endnu større rolle i omstillingen. Samtidig omfatter “grønningen” af bistanden som beskrevet i Boks 1 også det danske engagement i udviklingsbankerne. Danmark vil gennem aktivt bestyrelsesarbejde og direkte støtte hæve bankernes ambitioner for at nå Parisaftalen og SDG7. Danmark sigter særligt efter, at investeringsstrømme rettes mod en accelereret overgang til vedvarende energi med fokus på bl.a. havvind, grønt hydrogen, udfasning af kul, grøn jobskabelse i energisektoren og energieffektivitet. Endvidere vil Danmark opskalere indsatsen for at sikre alle adgang til elektricitet og ren energi til madlavning, jfr. adgangsmålsætningen og Tema 2.

Samarbejde med EU. Danmark skal medvirke til, at EU’s store indsats på energiområdet – særligt i Afrika – styrkes yderligere og synliggøres, og at de samlede effekter maksimeres – herunder i EU’s naboskabs- og udviklingsinstrument (NDICI) i de fattige og sårbare lande, særligt i Afrika. Trods sin store energiindsats i Afrika har EU en svag koordinering mellem medlemsstaterne. Øget EU-samarbejde gennem aktivt engagement i Bruxelles og via danske ambassader kan udbedre dette. Samtidig skal Danmark søge at indgå i Team Europe-samarbejder med EU-institutioner og andre medlemslande, hvor det er muligt og relevant.

Samarbejde med civilsamfundsorganisationer. Udenrigsministeriet og danske civilsamfundsorganisationer indgår Strategiske Partnerskabsaftaler (SPA’er) på udviklingsområdet, som bl.a. skal skabe et grønt ambitions- og kompetenceløft nationalt og internationalt. Gennem Civilsamfundspuljen administreret af Civilsamfund i Udvikling (CISU) kan mindre civilsamfundsorganisationer (der ikke er strategiske partnere med Udenrigsministeriet) desuden tilgå midler. Det forventes, at civilsamfundet særligt vil fokusere på at sikre *en socialt retfærdig og inklusiv grøn transition*. Det kan være ved at pilotere nye energiløsninger, teknologi og forretningsmodeller for at nå ud til de fattige befolkningsgrupper. Eller det kan ske gennem fortalervirksomhed og ved *at give stemme* til specifikke grupper, fx omkring reformer af energisubsidier, grøn skattepolitik eller i høring af lokalsamfund påvirket af grønne investeringer. Men civilsamfundet spiller også nye, mere innovative roller fx i mobilisering af finansiering og samarbejde med privat sektor, som skal udnyttes. Dialogen med civilsamfundet ude og hjemme vil være vigtig ifm. forhandlingssporet og de globale dagsordener såvel som ifm. det danske engagement i de multilaterale institutioner, fonde og myndighedssamarbejdet.

Samarbejde med den private sektor. Den private sektor er en af de afgørende forandringsagenter, der kan hæve ambitioner og påvirke beslutningstagere. Den private sektor har en stor rolle i at udvikle ny teknologi, drive omkostningerne ned på grønne løsninger og sikre en mere bæredygtig produktion. Den er samtidig en stor udleder af drivhusgasser. Dialogen med den private sektor vil fortsætte og blive styrket både ude og hjemme. Den kan inddrages i dialogen med myndighederne og direkte som

partner i implementeringen af nye teknologiske såvel som naturbaserede løsninger inden for energieffektivitet og vedvarende energi. Tilgangen er i tråd med den danske tradition for inddragelse af berørte interessenter, og skal ske i myndighedssamarbejde, multilaterale og bilaterale programmer.

Dansk energistøtte til Etiopien

Energistyrelsen har i en årrække støttet Etiopien i langsigtet energiplanlægning i forbindelse med landets overgang til vedvarende energi. Derudover blev der etableret et samarbejde med Verdensbankens energisektorprogram ESMAP og DTU Wind, som producerede et nationalt vindatlas. Identificeringen af relevante områder for vind og national kapacitet for integration af vindenergi førte til finansieringen af Assela Vindparken (100 MW) gennem Danida Sustainable Infrastructure Financing.

Doing Development Differently

Synergi på tværs af indsatser og modaliteter – udvalgte eksempler

Energi er en byggesten for alle verdensmålene. Der skal energi til at afskaffe fattigdom, skabe bæredygtige byer, skaffe rent vand og sanitet, forbedre sundhed, ligestilling, grøn vækst og beskæftigelse. Danmarks støtte til grøn energi, energiomstilling og reduktioner skal derfor indtænkes på tværs af verdensmålene under hovedoverskriften grøn genopbygning. Med SDG7 lederskabet som ramme (beskrevet ovenfor) er fokus ligeledes på at sikre synergi og sammenhæng mellem det globale normative arbejde og implementering i praksis, dvs. i programmeringen af indsatser. For at sikre maksimal samlet effekt af det brede danske engagement skal synergien mellem bilaterale projekter, myndighedssamarbejdet, grønne investeringer og danskstøttede multilaterale organisationer styrkes. For hvert land skal der etableres konkrete koblinger mellem myndighedssamarbejde, bilaterale projekter og multilaterale organisationer som IRENA, IEA, UNEP-CCC, NDC-partnerskabet og ESMAP for at styrke kapacitet og nationale rammeværker samt for at udvikle investeringsklare projekter. I forlængelse af dette arbejde vil der søges synergi med banker, fonde og investorer for at formidle konkret finansiering og investeringer, fx fra danskstøttede globale klimafonde (GCF, GEF, SEFA, NDF, etc.), udviklingsbankerne og investeringsfonde (IFU, IFC, EIB) samt filantropiske fonde, private og institutionelle investorer.

Energi står også centralt i den humanitære sektor og i fremtidens flygtningeindsats. Ifølge UNHCR har 90 procent af flygtningelejre ingen eller begrænset adgang til elektricitet. Dette tal er endnu højere for manglende adgang til ren energi til madlavning, hvilket ofte forårsager stor lokal afskovning til brændsel, hvilket igen øger spændinger med lokalsamfund. Den danske humanitære udviklingsindsats vil prioritere adgang til energi og udnytte de nye decentrale energiløsninger som *micro-grid* energi og simple solceller. Dette vil tillige lette kvinders arbejdsbyrde med at indsamle brændsel, mindske deres sårbarhed når de er langt fra lejren, øge adgangen til vand og hygiejne, styrke fødevarerikkerheden (fx ved at sikre køling), forbedre uddannelsesmuligheder og sundhed (forebygge luftvejssygdomme). Desuden vil adgang til ren energi og teknologi til madlavning reducere lokal forurening og mindske natur-

ressourcdegradering, som ellers ville øge sårbarheden over for klimaforandringer og risikoen for lokale konflikter. Det er dog vigtigt, at indsatsen tænkes ind i et generelt løft af energiforsyningen i den omgivne kontekst af flygtningelejre, så der ikke opstår konflikt omkring adgangen til ny energi. Danmark vil understøtte den globale handlingsplan og UNHCR's "ren-energi-udfordring" for flygtninge og fordrevne. Samarbejdet vil blive udviklet med mange aktører, herunder NGO'er, FN, den private sektor og filantropiske fonde. Som den første og på nuværende tidspunkt største donor bidrager Danmark til UNHCR Water Project Flow Fund, som har til formål at erstatte dieseldrevne med solcelledrevne vandpumper i udvalgte UNHCR-operationer. I 2022 planlægger Danmark at støtte Den Internationale Røde Kors Komité (ICRC) nyoprettede klima- og miljøfond, der skal bidrage til organisationens grønne transition. Det skal bl.a. ske ved en reduktion af CO₂-udledningen fra ICRC's største landeoperationer ved at udskifte generatorer med solcelleanlæg.

Konteksten definerer indsatsen

Nationalt ejerskab. NDC'erne og de langsigtede klimastrategier danner ramme for landenes ambitioner og prioriteter for reduktion af udledninger. Derudover vil de fleste lande have sat målsætninger i andre nationale udviklingsplaner for energisektoren og for andre sektorer omstilling. Således har bl.a. Kenya og Rwanda sat klare mål for, hvornår alle indbyggere skal have adgang til elektricitet. I overensstemmelse med principperne bag *Doing Development Differently* vil konteksten definere måden, Danmark implementerer på. Det er afgørende at indgå i partnerskaber og alliancer med andre donorer, civilsamfundsorganisationer, den private sektor og investorer samt vidensinstitutioner. Det gælder om at sikre tilstrækkelig indsigt i den politiske og økonomiske kontekst, forebygge utilsigtede konsekvenser, opbygge de rette samarbejder og tiltrække de rette partnere for hvert land.

Læring og den adaptive tilgang til programmering. I denne kontekst vil den adaptive tilgang til programmering udnytte nye kvantespring inden for teknologi og fald i priser på vedvarende energiløsninger, fx muligheder med grønt hydrogen. Den forholder sig til markedsforandringerne og tager bestik af, hvordan offentlige midler som udviklingsbistand bruges bedst. Endelig vil nye rammer i internationale forhandlinger spille ind, senest udmøntet gennem øget fokus på udfasning af kul efter COP26. Udvikling af karbonmarkedet giver også nye muligheder for en dansk indsats for at støtte reduktioner.

Tværgående hensyn og fattigdomsorientering

Fattigdomsorientering og ligestilling. Der er en stigende geografisk koncentration af de befolkningsgrupper, som lever uden adgang til energi. I dag er 84 procent af verdens befolkning uden adgang til elektricitet bosiddende i landdistrikter, 58 procent i skrøbelige og konfliktramte lande, og i 2030 forventes 85 procent at være bosiddende i Afrika syd for Sahara. Derfor vil en dansk *energi-adgangsindsats* være koncentreret i disse regioner samt i humanitære situationer. Kvinder er særligt udsatte, men også forandringsagenter og iværksættere, og ligestilling vil blive indtænkt i den konkrete kontekst. Med det flerdimensionelle fattigdomsbegreb in mente vil indsatsen overordnet blive differentieret, således at *energiadgangsindsatser* fokuserer direkte på de fattige fx på landet og på kvinderne fx i *clean cooking*.

indsatser, hvorimod *energiomstillingsindsatser* i vækstøkonomier har en mere indirekte fattigdomstilgang, fx med opmærksomhed på fattigdomslommer og socioøkonomiske effekter af energitiltag. Nogle eksempler: Energiadgangsindsatserne vil give adgang til ressourcer, dvs. energi, åbne muligheder for bl.a. kvinder og fx facilitere brugen af energi til forbedring af levestandard. Energiomstillingsindsatserne i vækstøkonomier vil fokusere på at skabe data og evidensbaseret energiplanlægning med henblik på en omstilling til bæredygtig energi, som skaber grobund for positiv socioøkonomisk udvikling. Her vil fokus også være på at give *stemme og indflydelse* gennem en god regeringsførelsestilgang beskrevet nedenfor. Således vil ikke alle fem temaer have samme tilgang, og bilateral og multilateral støtte giver forskellige muligheder i tråd med udmøntningsnoten om fattigdom. Inden for alle temaer vil fattigdom og ligestilling blive analyseret i den konkrete kontekst med henblik på at afdække muligheder og risici. Kvinders deltagelse i projekter og programmer vil være et opmærksomhedspunkt.

God regeringsførelse, data og gennemsigtighed. Vedvarende energi giver ofte anledning til at etablere et mere dynamisk energimarked med muligheder for decentrale energiformer, private investeringer (som afløser offentlige investeringer), og centrale udbud af energiproduktion, distribution og handel. Det kan også give anledning til opløsning eller reformer af store nationale energiselskaber, som har haft historisk monopol og har samlet mange funktioner “under ét tag”. Der er magtfulde interesser på spil i sådanne reformer. Prisfastsættelse, aftagning af produceret energi og evt. brug af “*feed-in-tariffer*” er tillige komplicerede processer. Der er risiko for korruption samt for, at indgåede aftaler ikke er fordelagtige for landene og lokalbefolkningen og/eller for virksomhederne, der byder. Der kan også være behov for at udfase subsidier til fossile brændsler, som rammer socialt skævt og er en barriere for at investere i vedvarende energi og energieffektivitet. Gennemsigtighed, god regeringsførelse – fx i form af et transparent, solidt datagrundlag og analytisk og strategisk kapacitet – er centralt for at få succes i energiomstillingen. Relevante og pålidelige data er også centralt for bedst muligt at projektere den grønne omstilling og reduktionsambitionerne i NDC’en og for at gøre status og rapportere reduktioner som en del af forpligtelserne i Klimakonventionen.

Reform af energisubsidier

Danmark har støttet Verdensbankens energisektorprogram ESMAP i at oprette en “Energy Subsidy Reform Facility” (ESRF), der hjælper regeringer med at reformere energisubsidier. Danmark var første donor og forvaltede en stor donation på vegne af EU til faciliteten. ESRF har støttet en lang række komplekse reformer af energisubsidier i udviklingslande, herunder Egypten i at halvere sine energisubsidier og målrette dem til de fattige befolkningsgrupper. Derudover har Danmark støttet den internationale tænketank IISD til også at arbejde med reformer af energisubsidier.

Menneskerettighedsbaseret tilgang og principper. Den grønne omstilling vil give lettere adgang til ren energi for millioner af mennesker og reducere forurening. Energiomstillingen er dog ikke problemfri, og “alt, hvad der glimter grønt, er ikke nødvendigvis godt for alle”. Vandkraft samt store sol- og vindparker kan påvirke lokalsamfund, oprindelige folk og miljø negativt. Dansk støtte til særligt de multilaterale banker og klimafonde skal være med til at sikre en *ansvarlighed* (og reflektere over, hvem

der er *duty bearers* og *rights holders*), samt *gennemsigtige* nationale høringsmekanismer og hensyntagen, der bygger på internationale konventioner. Den potentielt negative påvirkning skal undgås og positive afledte effekter i lokalområdet identificeres og forfølges. Danske civilsamfundsorganisationer kan være med til at opbygge kompetencer hos lokale borgergrupper, virksomheder og offentlige institutioner. Det er vigtigt at sikre en tidlig involvering af lokalsamfund for at forhindre negative påvirkninger. Det kan også bidrage til at undgå en “ikke-i-min-baghave-modstand”, som kan forsinke den grønne omstilling. Det er vigtigt, at der fra starten bliver indtænkt procedurer for håndtering af miljøpåvirkninger, fx affaldshåndtering af elektronisk affald, vindmøllevinger og solceller. Danmarks menneskerettighedsbaserede tilgang (*human rights-based approach*, HRBA) angiver retningen med sine principper om deltagelse og inklusion, ansvarlighed, ikke-diskrimination og gennemsigtighed. I tråd med udmøntningsnoten om fattigdomsorientering er minimum *safeguard*-tilgangen *do-no-harm*.

Inddragelse af lokalsamfund

CARE har piloteret en model for rettighedsbaserede partnerskaber mellem lokalsamfund, investorer og myndigheder i lyset af Vietnams grønne energiomstilling. CARE er i dialog med Energistyrelsen og danske virksomheder (Vestas, Ørsted, CIP) og afsøger muligheder for opskalering med investeringsselskabet Climate Fund Managers (dansk og nordisk støtte til Climate Investor One). Arbejdet er et godt eksempel på, hvordan FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervslev kan tilpasses en specifik landekontekst og bidrage til en retfærdig grøn omstilling.

Beskæftigelse og den grønne omstilling. Både IRENA og IEA har understreget det enorme jobpotentiale i grøn energiomstilling og nul-emissionsudviklingsveje i diverse analyser. En rapport fra Rockefeller Foundation estimerer, at hvis der investeres USD 130 mio. pr. år i de 63 mest energi-fattige lande, vil det kunne skabe 25 millioner nye jobs, hvoraf fem millioner er direkte ansættelser i energisektoren. Der er allerede flere ansatte i den decentrale solenergisektor end i den traditionelle energisektor i Kenya i dag. Derudover viser indledende undersøgelser, at der er flere unge og kvinder ansat i den decentrale energisektor. Det vil være centralt i fremtiden at optimere antallet af direkte jobs i energisektoren såvel som indirekte, afledte jobs. Der skal øget viden og kortlægning til at forudse hvilke kompetencer, der er brug for, og hvordan særligt unge og kvinder kan blive opkvalificeret til at få arbejde i energisektoren. Danske bilaterale projekter, multilaterale banker og internationale klimafonde vil i stigende grad analysere og følge op på, hvordan nye vedvarende energiprojekter kan skabe flest mulige lokale jobs.

Støtte til en retfærdig transition i Sydafrika

Sydafrika er blandt de største producenter af kul. Det er en vigtig eksportvare og tegner sig for 90 procent af landets egen elektricitetsproduktion. Der er omkring 90.000 ansatte i de sydafrikanske kulminer, 12.000 i kulkraftværkerne og 5.400 i den relaterede transportsektor. Selv om de kun udgør én procent af den sydafrikanske arbejdsstyrke, så er der i forvejen 30 procents arbejdsløshed i landet, og bestemte regioner vil blive særligt hårdt ramt, når kul afløses af grønnere energi. Det skal derfor håndteres med opkvalificering, jobskabelse etc. Energistyrelsen, den danske ambassade og konkrete investeringer i bl.a. vindenergi har bidraget til forberedelse af konkrete investeringer i mere vedvarende energi. Et kommende dansk bidrag til Climate Investment Fund, CIF vil også støtte udfasningen af kul i Sydafrika i samarbejde med andre dansk-støttede multilaterale fonde som ESMAP og SEFA samt på baggrund af den store plan lanceret på COP26 for udfasning af kul (med diverse bilaterale donorer, herunder Europakommissionen). CIF-støtten vil ligeledes fokusere på dekarbonisering af energiproduktion, inklusive en aktiv udfasning af kulkraftværker i Asien via Den Asiatiske Udviklingsbank.

Bilag 1: Definitioner og rammer

UNFCCC, Parisaftalen og COP26: FN's Klimakonvention (UNFCCC) sætter rammen for reduktion af udledningen af drivhusgasser. Under "Conference of the Parties", COP 21 i Paris i 2015 blev parterne enige om en juridisk bindende klimaaftale – Parisaftalen. Den indeholder bl.a. en målsætning om at begrænse den globale temperaturstigning samt om at gøre finansieringsstrømme mere forenelige med lav-emissionssamfund og klimaresilient udvikling. Parisaftalen forpligter parterne til at fremlægge nationale klimabidrag (NDC'er) til den samlede reduktion i udledningen af drivhusgasser, som skal opdateres eller fornys løbende. COP26 i Glasgow i 2021 opdaterede yderligere rammen: Eksempelvis blev 1,5 grader fastslået som temperaturstigningsgrænsen. Parisaftalens regelsæt blev færdiggjort med solide regler for rapportering og for udmøntningen af Artikel 6 om markedsmekanismer (et karbonmarked). COP26 besluttede også at opdatere NDC'erne med kortere mellemrum, hvilket indebærer en forhøjet ambition forud for COP27 i november 2022. For første gang er der vedtaget en konkret tekst om energiomstillingstiltag, og om neddrogning af brugen af kul og nedfasning af ineffektive fossile subsidier. Frem mod COP27 er fokus derfor på at øge globale ambitioner i de nationale klimabidrag (NDC'er), i langsigtede emissionsstrategier og igennem konkrete indsatser for at overkomme gabet mellem handling og mål. I forbindelse med forhandlingerne satte den private sektor og finansieringsinstitutioner en række frivillige forpligtelser og målsætninger på dagsordenen, og *net-zero* mål (med forskellige årstal) var altdominerende. Koalitioner og alliancer inden for bestemte sektorer, herunder søfart, udviste stærk villighed til at dekarbonisere.

Verdensmål 7 og 13: Verdensmål 7 fordrer, at alle har adgang til pålidelig, bæredygtig og moderne energi til en overkommelig pris. Det er delt i en række delmål: (7.1.) sikre universel adgang til pålidelig og moderne energiforsyning til en overkommelig pris, (7.2) andelen af vedvarende energi i det globale energimix øges væsentligt, (7.3.) den globale hastighed for at forbedre energieffektiviteten fordobles, (7.a.b) det internationale samarbejde skal styrkes for at fremme investeringer i vedvarende energi og ny teknologi i udviklingslande og små østater. I september 2021 vedtog FN's Højniveaudialog om Energi (HLDE) og SDG7 en global køreplan til at støtte en styrket og handlingsorienteret SDG7 dagsorden med fokus på at nå både verdensmålene og Parisaftalen. SDG13 omhandler bekæmpelse af klimaforandringer, og har også en række relevante delmål fx: (13.2) tiltag mod klimaforandringer skal integreres i nationale politikker, strategier og planlægning.

Reduktion af drivhusgasudledning (*mitigation*): Dette omfatter alle typer menneskelige tiltag for at begrænse og reducere kilder til udledning eller øge binding af drivhusgasser i økosystemerne. Det kan fx være udfasning af kulkraftværker, øget andel af vedvarende energi i energisystemerne, dekarbonisering af transport og tungindustri eller øgede skovarealer, der optager mere CO₂ fra atmosfæren. Reduktion af metangas samt fangst og lagring af CO₂ (CCS) bliver også i stigende grad tillige fremhævet som en vigtig reduktionsmulighed. Vedvarende energi er en samlet betegnelse for bioenergi, vindenergi, solenergi, grønt hydrogen, geotermisk energi, vandkraft og andre teknologier, der adskiller sig fra kul og andre fossile brændsler fx olie og gas. Energieffektivitet – der bør systemisk indtænkes i udvikling og design af byer, transportsystemer og bygninger – er ligeledes et vigtigt reduktionstiltag, idet det mindsker behovet for energi. *Net-zero* emissioner opnås, når menneskeskabte CO₂-udledninger er balanceret globalt af menneskeskabte CO₂-optag. Både CO₂ udledninger og CO₂ optag, er

faktiske “absolutte emissioner” (positive og negative), mens “avoided/undgåede” emissioner (fx hvor en investering i vindmøller sammenlignes med en investering i “Business As Usual, BAU” fossil energi) er fiktive “relative emissioner” og ikke kan tælles med i net-zero regnskabet (men naturligvis er en del af en grøn omstilling).

Energisektor: Energisektoren dækker bredt fra producenter af fossile brændsler (fra udvinding til forbrug af kul, olie og gas) og vedvarende energi (vind, sol, vandkraft, etc.), til aktører inden for elektricitetsdistribution og handel (elnet, decentrale løsninger, køb/salg, etc.), inden for energi til transport og tungindustri samt mere traditionelt forbrug af biomasse, brænde og trækul. Energisektoren omfatter også politik, lovgivning og regulering samt de myndigheder, der spiller en rolle heri. Endelig optræder diverse energiservice-aktører, herunder ESCOs (Energy Service Companies).

Bilag 2: Udvalgte målsætninger

Udvalgte målsætninger fra udviklingspolitisk strategi og den langsigtede globale strategi er fremhævet og sammensat i nedenstående tabel udarbejdet af reduktionsteamet i Kontoret for Grønt Diplomati og Klima (GDK).

Fælles om Verden: Danmarks Udviklingspolitiske Strategi	En Grøn og Bæredygtig Verden
<p>Målsætning 2: Danmark skal tage internationalt lederskab inden for reduktioner, grøn omstilling og adgang til ren energi.</p>	<p>Regeringen vil arbejde for at øge klimaambitioner og grøn omstilling via grønne strategiske partnerskaber og samarbejde med udvalgte tredjelande samt via dialog med prioritetslande for udviklingssamarbejdet.</p> <p>Regeringen vil arbejde for at øge klimaambitioner og fremme handling hos og gennem samarbejde med ikke-statslige aktører bl.a. byer, erhvervsliv, internationale organisationer og civilsamfund.</p>
<p>Sikre ren og vedvarende energi til flere mennesker i Afrika, som skal bidrage til jobskabelse, social og økonomisk udvikling.</p>	<p>Regeringen vil give særlig prioritet til grøn omstilling og fremme af modstandsdygtighed i Afrika ved at sikre adgang til ren energi og rent vand samt understøtte bæredygtige fødevarsystemer.</p>
<p>Udbygge det danske SDG 7 lederskab og energisamarbejde om grøn omstilling i udviklingslandene herunder fremme af vedvarende energi og energieffektivitet.</p>	<p>Regeringen vil anvende Danmarks lederskab på verdensmål 7 om bæredygtig energi med fokus på vedvarende energi, energieffektivitet og adgang til energi til at øge globale ambitioner.</p>
<p>Fremme ambitiøse nationale klimahandlingsplaner, der bringer udviklings- og vækstøkonomier fra fossile til rene energikilder, især gennem kuludfasning.</p>	
<p>Samtænke vedvarende energi og reduktionssindsatser med indsatser for klimatilpasning.</p> <p>Fremme reduktion af drivhusgasser i udviklingslandene ved bl.a. at beskytte, bevare og genoprette biodiversitet, skov og natur samt sikre afskovningsfri værdikæder</p>	<p>Regeringen vil arbejde for indsatser, der fremmer og samtænker klima-, miljø- og biodiversitetshensyn.</p> <p>Regeringen vil styrke ansvarlige og afskovningsfri værdikæder for landbrugsvarer for at fremme klima, biodiversitet og sociale forhold i producentlandene og reducere det danske klima- og miljøfodaftryk.</p>
<p>Målsætning 3: Danmark skal øge mobilisering af finansiering og fremme grønne danske løsninger inden for klima, natur og miljø</p> <p>Mobilisere klimafinansiering i tillæg til udviklingsbistanden fra private investorer og pensionskasser, bl.a. gennem Investeringsfonden for</p>	<p>Regeringen vil mobilisere mere privat kapital til bæredygtige investeringer gennem innovative finansieringsinstrumenter og offentlig-private partnerskaber.</p> <p>Regeringen vil styrke grønt økonomisk diplomati og eksportfremme inden for grønne løsninger.</p>

Fælles om Verden: Danmarks Udviklingspolitiske Strategi	En Grøn og Bæredygtig Verden
Udviklingslande (IFU) og de multilaterale udviklingsbanker.	Regeringen vil på tværs af offentlige myndigheder og i de 13 klimapartnerskaber samarbejde med erhvervslivet om at skabe større og mere attraktive markeder for danske løsninger.
Vende de globale og nationale finansieringsstrømme fra fossile investeringer til grøn omstilling, klimatilpasning samt miljø og natur.	Vende finansieringsstrømme , så de understøtter omstillingen til lavemission og modstandsdygtighed over for klimaforandringer
Fremme gunstige rammebetingelser for grønne investeringer i udviklingslandene fx gennem et innovativt og stærkere myndighedssamarbejde.	Regeringen vil arbejde på at styrke rammebetingelser for grøn omstilling gennem såvel bilaterale som multilaterale indsatser.
Gennemføre en reform af IFU , der sikrer flere økonomisk og samfundsmæssigt bæredygtige, grønne og ansvarlige investeringer i udviklingslandene, især i Afrika og de fattigste lande.	Regeringen vil gennem aktivt ejerskab af Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU) skabe en markant grøn profil i IFU's investeringer.
Arbejde for, at de multilaterale udviklingsbanker bidrager til opfyldelse af målene i Parisaftalen. At de stopper investeringer i fossile brændsler, støtter landenes udfasning af fossile subsidier og samtidig investerer mere i vedvarende energi og i klimatilpasning.	Regeringen vil arbejde for at fremme og konkretisere de grønne ambitioner i de multilaterale udviklingsbankers strategier og på tværs af projekter.
Sikre, at EU som verdens største udviklingspartner lever op til sine ambitiøse mål for udviklingssamarbejdet på klima- og miljøområdet gennem et aktivt dansk engagement i Bruxelles, danske missioner og ambassader.	Regeringen vil som led i en styrket klimadiplomati arbejde for, at udenrigs-, udviklings-, handels- og relevante sektorpolitikker samt eksport- og investeringsfremme systematisk understøtter Parisaftalen og verdensmålene og indgår i en samlet koordineret indsats bilateralt, multilateralt og via EU. Regeringen vil arbejde for at styrke EU's klimadiplomati .
Stille krav til vores partnere – fra multilaterale til civilsamfund – om at have specifikt fokus på deres klima- og miljømæssige fodaftryk samt deres samfundsmæssige ansvar, inklusive ligestilling . Det skal bl.a. fremme grønnere og mere bæredygtige indkøb.	Regeringen vil arbejde for en socialt retfærdig, global grøn omstilling , hvor befolkningen inddrages i at forme den grønne fremtid, herunder særligt sårbare grupper og unge

